

MAA- JA METSÄTALOUSHALLITUKSELLE

Viite: VN/12277/2021

Asia: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry (jäljempänä ”Tuomariliitto”) esittää lausuntonaan hallituksen esitysluonnoksesta seuraavaa:

Yleistä

Nyt lausunnoille lähetettävä luonnos perustuu keväällä 2019 rauenneeseen hallituksen esitykseen 154/2018 vp, jonka osalta Tuomariliitto on aikaisemmin antanut 14.3.2018 päivätyn lausunnon.

Tuomariliitto pitää eläinsuojelulainsäädännön uudistamista kannatettavana, koska nykyinen eläinsuojelulakimme on jo yli 20 vuotta vanha ja monilta osin vanhakantainen ja uudistamisen tarpeessa.

Tuomariliitto viittaa asiassa aikaisemmin annettuun lausuntoon ja huomauttaa tässä vaiheessa vielä seuraavista seikoista:

Yksityiskohtaiset huomautukset

Ehdotettu sukupuoliyhteyttä eläimen kanssa koskeva 14 §, vaikka sen asiasisältö onkin asianmukainen, ei ole parhaalla mahdollisella tavalla kirjoitettu. Pykälän 2 momentin ehdotettu kirjoitustapa sisältää viittauksen 1 momentissa säädettyyn myös siltä osin kuin on kysymys ihmisen sukupuolielimellä tehtävästä tunkeutumisesta eläimen kehoon ja eläimen sukupuolielimen ottamisesta ihmiskehoon, joiden ei ole tarkoitettu olevan myöskään 2 momentissa tarkoitettuja sallittuja toimenpiteitä millään perusteella. Tuomariliitto esittää 14 §:n kirjoittamista esimerkiksi seuraavaan muotoon:

*Ihminen ei saa olla sukupuoliyhteydessä eläimen kanssa. Sukupuoliyhteydellä tarkoitetaan tässä laissa ihmisen sukupuolielimellä tehtävää taikka eläimen sukupuolielimeen tai peräaukkoon kohdistuvaa tunkeutumista eläimen kehoon taikka eläimen sukupuolielimen ottamista ihmiskehoon. Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan estä **muuta kuin sukupuolielimellä tehtävää toimenpidettä**, joka on tarpeen eläinlääkinnällisestä tai jalostuksellisesta syystä taikka muusta vastaavasta hyväksyttävästä syystä.*

Tuomariliitto suhtautuu epäillen siihen, turvaako ehdotetun 48 §:n mukainen kilpailueläinlääkärin tehtäviä koskeva sääntely aina riittävästi kilpailuun osallistuvien eläinten hyvinvoinnin, kun kilpailueläinlääkärillä ei nykyisestä eläinsuojelulain 17 §:n 1

momentista poiketen olisi valtuuksia kieltää eläimen käyttämistä kilpailuissa. Hänen roolinsa rajoittuisi neuvonnan antamiseen eläimen kilpailuttajalle ja kilpailun järjestäjälle ja lisäksi hänellä olisi ehdotetun 48 §:n 3 momentin mukaan ilmoitusvelvollisuus valvontaviranomaiselle, jos hän epäilee tai havaitsee eläintä käytettävän tai kohdeltavan niin, että eläimen hyvinvointi tarpeettomasti vaarantuu.

Teurastamojen kameravalvonnan mahdollistava ehdotettu 79 § on epäilemättä sinänsä parannus eläinten hyvinvointia koskevien määräysten noudattamisen valvonnassa. Pykälästä ei kuitenkaan ilmene, minkälaisissa tilanteissa kameravalvonta voisi tulla kysymykseen, ja tältä osin sitä olisi syytä jollakin tavoin täsmentää. Esitysluonnoksen perusteluista (s. 160) on pääteltävissä, että maa- ja metsätalousministeriössä nähdään kameravalvonta kustannustehokkaana tapana tukkia nykyisessä valvonnassa olevia aukkoja. Kun valvonnan kustannukset kuitenkin jäisivät Ruokaviraston kannettaviksi, voidaan olettaa, että resurssisyyt asettavat rajoituksia kameravalvonnan käytön laajuudelle.

Ehdotettu 82 §, joka mahdollistaa valvontaviranomaiselle asiantuntijan ja avustajan käyttämisen valvontaa ja tarkastuksia tehtäessä, voi epäilemättä joissakin tilanteissa parantaa valvontaviranomaisen edellytyksiä hoitaa tehtäväänsä. Tuomariliiton käsityksen mukaan valvonnassa apuna käytettävän ulkopuolisen asiantuntijan rooli ei ole ongelmaton. Esitysluonnoksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä koskevassa osassa todetaan (s. 219) muun muassa, että asiantuntijalle ei siirrettäisi merkittävää julkisen vallan käyttöä koskevia tehtäviä, vaikka asiantuntijan tosiasiallinen vaikutus tilanteen arvioinnissa saattaisikin olla merkittävä. Kuitenkin asiantuntijaan (samoin kuin pykälässä tarkoitettuun avustajaankin) sovellettaisiin 4 momentin mukaan muun muassa rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Ehdotettu sääntely huomioon ottaen valvontaviranomaisen oma rooli valvonnassa hämärtyy varsinkin tilanteissa, joissa asiantuntijan rooli on korostunut. Tuomariliiton käsityksen mukaan ehdotettu sääntely kaipaisi täsmentämistä.

Eläinsuojelurikkomusta koskeva ehdotettu 109 § on rakenteeltaan varsin hankalasti luettavissa ja sisäistettävissä. Ehdotetun pykälän 1 momentissa on rangaistavia tekoja tai laiminlyöntejä lueteltu yhteensä 15 kohdassa ja 2 momentissa yhteensä 31 kohdassa. Säännöksen kirjoitustapa vastaa kuitenkin nykyisen eläinsuojelulain eläinsuojelurikkomusta koskevaa 54 §:ää, jonka kahdessa momentissa on yhteensä 16 kohtaa. Tuomariliiton käsityksen mukaan perustelut nyt ehdotetuille uusille kriminalisoinneille ovat sinänsä hyväksyttävät.

Lausunnon valmistelu

Lausunnon on valmistellut hallinto-oikeuden asessori Antti Mikkonen. Lausuntoasiaa on käsitelty Tuomariliiton oikeuspoliittisessa valiokunnassa 8.12.2021 ja sähköpostitse tammikuussa 2022 sekä sähköpostitse hallituksessa 14.1.2022.

Helsingissä 14.1.2022

Suomen tuomariliitto - Finlands domareförbund ry

Sanna Mantila
puheenjohtaja

Suomen tuomariliitto - Finlands domareförbund ry toimii tuomioistuinlaitoksen kehittämiseksi sekä sen merkityksen ja tuomarin riippumattoman aseman säilyttämiseksi yhteiskunnassa. Tuomarikunnanyhteisenä järjestönä Tuomariliitto valvoo ja edistää jäsentensä ammatillisia ja muita yhteisiä pyrkimyksiä.